LEHDISTÖTIEDOTE
26.5.2010

# Töölönlahden lajimäärä yllätti tutkijat

**GEOn luontopäivän ennätystempauksessa kaupunkiluonnosta bongattiin yli 750 lajia**

**GEOn lajintunnistustapahtumassa 25. - 26.5. Helsingissä löydetty huikea määrä kasvi- ja eläinlajeja yllätti tutkijat. Suomen eturivin lajiasiantuntijat selvittivät perusteellisesti Töölönlahden ympäristön lajistoa – jopa vedenalainen luonto kartoitettiin. Varsinkin kalasaalis ja Töölönlahden vedenlaadun parantuminen yllättivät.**

GEOn kaksipäiväisessä luontopäivässä löytyi yli 750 eläin- ja kasvilajia, mikä on selvästi enemmän kuin osattiin odottaa. Luonnontieteellisen keskusmuseon johtaja **Leif Schulman** hämmästelee tulosta: "Korkean lajimäärän takana on paitsi luonto itse, myös tutkijoiden perusteellinen työ. Esimerkiksi lähes 300 kasvilajia ja 120 kärpäslajia Töölönlahden ympäristön kokoisella alueella on varsin hyvä tulos.” Schulman kuitenkin muistuttaa, että valtaosa näistä on ihmisen mukanaan tuomaa lajistoa. Esimerkiksi varsinaiset metsälajit, kuten mustikka ja puolukka, puuttuvat alueelta täysin.

Viitisenkymmentä eläin- ja kasvitieteilijää kokoontui 25. - 26. toukokuuta ainutlaatuiseen lajintunnistustempaukseen GEO-lehden järjestämässä luonnon monimuotoisuuden teemapäivässä Helsingin Töölönlahdella. GEOn luontopäivä on osa kansainvälistä tapahtumasarjaa, joka järjestetään touko-kesäkuussa 35 maassa YK:n luonnon monimuotoisuuden teemavuoden merkeissä. Töölönlahden lisäksi tapahtuma järjestetään esimerkiksi Himalajalla Intiassa ja Akropolis-kukkulalla Kreikassa. Tavoitteena on herättää ihmiset huomaamaan luonnon monimuotoisuuden merkitys. Biologinen monimuotoisuus on elinehtomme. Suomessa järjestettävän tapahtuman teemana oli kaupunkiluonto.

Töölönlahden lajintunnistustempauksessa kartoitettiin niin sieniä, jäkäliä ja kasveja kuin kärpäsiä, hämähäkkejä ja nilviäisiä. Sukeltajat selvittivät lahden pinnanalaista luontoa, myös koekalastusverkot laskettiin viideksi tunniksi lahteen. Kalasaalis yllätti, sillä sekä lajien kirjo että yksilömäärä olivat odotuksia suuremmat.

Töölönlahden veden laatu on selvästi parantunut. Näkösyvyys puhtaampaa vettä tuovan putken läheisyydessä oli jopa puoli metriä – mikä on saviselle merenlahdelle todella paljon. Ikävää sen sijaan olivat havainnot Itämeren vieraslajeista, joita löytyi myös Töölönlahdelta. Sukeltajat löysivät muun muassa valekirjosimpukan, josta on aiemmin vain kaksi havaintoa Suomesta.

Eliölajiston kannalta kaupunkipuistossa on myös ongelmia. Liika hoito pitää esimerkiksi karikkeen määrän vähäisenä, jolloin vaikkapa etanoilla ja kotiloilla ei ole paikkaa missä majailla.

"GEOn luontopäivä osana kymmenien maiden tapahtumasarjaa osoittaa, että suuri joukko ihmisiä ympäri maailmaa on valmis ponnistelemaan luonnon monimuotoisuuden vaalimiseksi", sanoo GEO-lehden päätoimittaja **Katriina Palo-Närhinen**.

”Luonto kaupungissa eli Suomen tapahtuman pääteema on tärkeä, sillä esimerkiksi puistot ovat ihmisille arvokkaita virkistysalueita ja ilman puhdistajia. Luonto kaupungissa voi olla hyvinkin lajirikasta, jos hoidettujen puistojen lomaan säästetään myös muokkaamattomia alueita. Kaupunkiluonnon merkitys on kasvussa, sillä entistä suurempi osa väestöstä niin Suomessa kuin maailmalla asuu kaupungeissa."

Asiantuntijat olivat Luonnontieteellisestä keskusmuseosta, Suomen ympäristökeskuksesta, Metsähallituksesta, ympäristöministeriöstä, Helsingin kaupungin ympäristökeskuksesta ja Suomen Hyönteistieteellisestä Seurasta.

**Lisätietoja:**
Katriina Palo-Närhinen
Päätoimittaja, GEO-lehti
+358 40 755 0341
katriina.palo-narhinen@sanomamagazines.fi

www.geo-lehti.fi/luontopaiva

**POIMINTOJA LUONTOPÄIVÄN TULOKSISTA**

- Kärpäsiä löytyi 119 eri lajia, joukossa on mahdollisesti myös Suomelle uusi laji
- Päiväperhosia löytyi vain kaksi lajia, mikä ei yllättänyt tutkijoita. Toukokuun loppupuolella talvehtineiden lajien lentoaika on jo ohi, ja tämän kesän perhoset ovat vielä toukkia.
- Yleisistä nisäkkäistä esimerkiksi orava jäi havaitsematta
- Koekalastuksen tulos yllätti; sekä laji- että yksilömäärä olivat suuremmat kuin tutkijat odottivat
- Jäkäliä ja sammalia löytyi yhteensä 120 lajia
- Pistiäisiä löytyi 11 eri lajia kimalaisia, kaksi ampiaislajia, viisi lajia mehiläisiä ja sama määrä muurahaisia, tunnistamista jäi odottamaan suuri joukko loispistiäisiä
- Vuodenaikaan nähden sieniä löytyi runsaasti – jopa kolmen tähden ruokasieni, kevätkaunolakki
- Kasveilta löytyi 13 eri lajin aiheuttamia äkämiä. Niitä olivat aiheuttaneet mm. punkit ja äkämäsääsket.
- Töölönlahdesta löytyi myös amerikanmonisukasmato ja tiikerikatka, jotka ovat painolastiveden mukanaan tuomia vieraslajeja

Luontopäivän tuloksiin ja tunnelmiin voi tutustua myös GEOn verkkosivuilla (www.geo-lehti.fi) sekä GEO-lehden heinäkuun numerossa.

**TAUSTATIETOA**

# YK:N LUONNON MONIMUOTOISUUDEN AVAINVUOSI 2010

**GEO:n luontopäivä on osa vuonna 2010 vietettävää kansainvälistä YK:n luonnon monimuotoisuuden teemavuotta. Luonnon monimuotoisuus eli biodiversiteetti tarkoittaa lajien ja elinympäristöjen koko kirjoa – ihmiselle se on elinehto. Kansainvälisistä sitoumuksista ja ponnisteluista huolimatta ihmisen toiminta vähentää yhä luonnon monimuotoisuutta.**

Luonnon monimuotoisuus eli biodiversiteetti on ihmiselle elintärkeää; luonto tuottaa ravintoa, puhdasta vettä ja happea eli asioita, joita ilman emme voi elää. Kuluva vuosi on biodiversiteetin kannalta erityisen merkityksellinen: vuonna 2002 Johannesburgissa maailman maat sitoutuivat vähentämään merkittävästi biologisen monimuotoisuuden köyhtymistä vuoden 2010 loppuun mennessä. Euroopan unioni (EU) asetti vuonna 2001 itselleen haasteen pysäyttää luonnon monimuotoisuuden vähentyminen samassa määräajassa. Myös Suomi on lupautunut käytännön toimenpiteisiin.

Asetettuihin tavoitteisiin ei kuitenkaan päästä kansainvälisesti eikä Suomessa – luonnon monimuotoisuus hupenee yhä ihmisen toiminnan seurauksena. Asiantuntijat arvioivat, että biodiversiteetin vähentyminen heikentää vuoteen 2050 mennessä globaalia bruttokansantuotetta jopa seitsemän prosenttia vuodessa. Eniten kärsivät maailman köyhimmät.

**Monimuotoisuus puskuroi ilmastonmuutosta**

Lajien ja niiden elinympäristöjen muodostamat, toimivat *ekosysteemit* ovat välttämättömiä kaikelle elämälle, myös ihmiselle. Luonto tuottaa ihmiselle monenlaisia hyötyjä. Näitä niin kutsuttuja *ekosysteemipalveluita* ovat varannot (esim. puhdas vesi, ilma jota hengitämme, geenivarat, puut), säätelypalvelut (esim. ilmaston, tautien ja tulvien säätely), kulttuuripalvelut (esim. virkistysmahdollisuudet) sekä ylläpitävät palvelut (esim. ravinteiden kierrätys). Ekosysteemipalveluiden tuottaminen keinotekoisesti on hyvin kallista ja isommassa mittakaavassa mahdotonta. Ihminen on kuitenkin aiheuttanut toimillaan niin nopeita luonnonmuutoksia, että ekosysteemit eivät kykene sopeutumaan niihin. Seurauksena on mm. lajien häviäminen sukupuuttoon ja elinympäristöjen yksipuolistuminen.

Yksi merkittävä uhka on *ilmastonmuutos*. Noidankehä on valmis, kun ilmastonmuutoksen turmelemat ekosysteemit kiihdyttävät sitä edelleen. Monimuotoisuus puolestaan helpottaa luontoa mukautumaan ja sopeutumaan muuttuviin elinoloihin.

**Huipennus Japanissa**

Luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen haitat näkyvät usein vasta pitkän ajan kuluessa, mikä on haaste poliittiselle päätöksenteolle.

Tärkein luonnon monimuotoisuutta tukevaa päätöksentekoa ohjaava kansainvälinen sopimus on vuonna 1992 solmittu biologista monimuotoisuutta koskeva yleissopimus. Sen tavoitteena on maapallon ekosysteemien, kasvi- ja eläinlajien sekä niiden sisältämien perintötekijöiden monimuotoisuuden suojelu, kestävä käyttö sekä biologisten luonnonvarojen käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukainen ja tasapuolinen jako. Suomi liittyi sopimukseen ensimmäisten valtioiden joukossa vuonna 1992. Kansallisia periaatteita ja toimia määrittelee valtioneuvoston periaatepäätöksellään vuonna 2006 hyväksymä *Luonnon puolesta – ihmisen hyväksi* -strategia ja toimintaohjelma.

Lokakuussa Japanin Nagoyassa pidetään biodiversiteettisopimuksen kymmenes osapuolikokous. Kokouksessa päätetään vuoden 2010 jälkeisestä luonnon monimuotoisuuden turvaamisen tavoitteista sekä niitä mittaavista keinoista. Sopimusmaat ovat suuren haasteen edessä, sillä kielteisen kehityksen pysäyttäminen edellyttää jatkossa entistä tehokkaampia toimenpiteitä.

**Lähde: ympäristöministeriö**

**Lisätietoja:** www.ymparisto.fi/lumonet
**Biodiversiteettisopimus:** www.cbd.int
**UN International Year of Biodiversity**: http://www.cbd.int/2010/welcome/
**Euroopan komissio:** http://ec.europa.eu/environment/nature_biodiversity/index_en.htm